

Nr 17.

Redaktör och utgivare:
FRANS J. HUSS.

Telefon: Vasa 619.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 1 November 1897.

Expedition: Kungstensgatan 53.

Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre.

Annonspris 20 öre pr petitråd.

17:e Arg.

Isidor Dannström.

Oväntadt kom den 17 oktober dödsbudet att Isidor Dannström slutat sin jordiska bana. Vid en ålder af nära 85 år står man visserligen nära lifvets gräns, men inga tecken tydde på att slutet skulle vara så nära för den gamle, som det tycktes, ännu lifskraftige musikveteranen, nestorn bland våra operasångare, tonsättare och sångmästare.

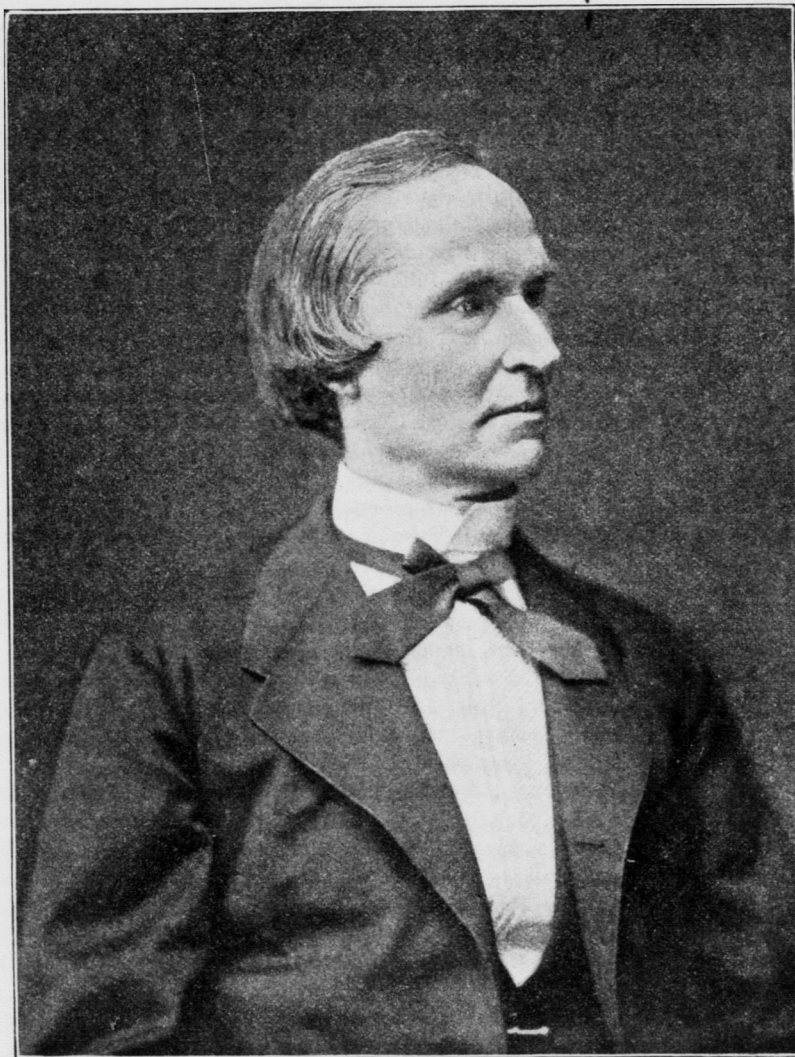
Den dag, som blef hans sista, var en skön sensommardag — såsom hans lefnad på gamla dagar — mera än en höstdag i oktober. Han var just på väg att den vackra söndagsmiddagen med sina närmaste göra en utflykt till Saltsjöbaden, der han sista sommaren vistats, då han nedkommen till färjans tilläggsplats nedanför Kungsträdgården kände sig illamående och tog sin tillflykt till ett portvaksrum i ett af de närbelägna husen. Då han efter en stund tyckte sig bättre, ämnade han återvända hem och var i begrepp att lemna sin tillflyktsort, då han segnade ner och efter ett par andetag afsomnade, träffad af hjertförslamning. En lätt och afundsvärd död. Afundsvärd var också hans lefnad, rik på framgångar som konstnär och

musiker, rik på yttre förmåner och huslig lycka, hvaraf han gjort sig väl förtjent genom sina älskvärda personliga egenskaper, sin välgörenhet mot behöfvande och den oegennyttiga hjälpsamhet, hvarmed han understödde så många idkare af tonkonsten, särskildt

som lärare och vän åt framåtsträfvande förmågor bland sängkonstens utöfvare. Aktadt och älskadt lefver därför hans minne.

Redan en gång förut i år har Svensk Musiktidsning, då andra nordiska musikfesten vid pingsttiden i år egde rum, i det då utkommande rikt illustrerade numret meddelat porträtt af Isidor Dannström på gamla dagar, jemte en mindre lefnadsteckning; vilemna därför i dag en bild af honom från yngre ålder och derjemte en nekrolog, stödd dels på en längre lefnadsteckning öfver honom i denna tidning för fyra år sedan, dels på hans nyligen af trycket utgifna självbiografi: »Några blad ur Isidor Dannströms minnesanteckningar».

Johan Isidor Dannström föddes i Stockholm den 15 december 1812. Hans föräldrar voro värderingsmannen, t. f. inspektoren vid dåvarande Assistanskontoret Anders Dannström, rusthållareson från Danmarks socken i Upland, och dennes maka Charlotta Lovisa Rönqvist från Ume socken i Norrbottens län. »I det enkla, tarfliga föräldrahemmet» — säger Dannström i sina Minnesanteckningar — »rådde mycken ordning, hvilket väl också var behöfligt, då i en mindre bostad två flickor och fyra pojkar skulle uppfostras. — Kärlek till musik och poesi var ett släktdrag å moderne-

Dannström

sidan. Min moder var dessutom en hjertegod och förständig kvinna med allvarlig lufsåskådning.»

Såsom lärjunge i Jakobs skola bemärktes han för sin vackra röst och förmåga att sjunga å vista, hvarför han ofta anlätades att sjunga vid gudstjensten i kyrkan och vid begrafningar. Redan vid 14 års ålder intogs han i Musikakademien, der han hade J. E. Nordblom till sånglärare. Ett år senare ifrågasattes det att han skulle bereda sig till inträde vid Upsala akademi, men deraf blef intet. De musikaliska studierna fortsattes, och i hemmet musicerades flitigt, der föräldrar och barn, alla voro begåfvade med goda sångröster. De då omtyckta instrumenten luta och guitarr studerades utan lärare, på klaver undervisades alla barnen, och Isidor fick äfven lektioner i flöjtblåsning af C. F. Bock i hofkapellet. I hemmet odlades dock sången mest. Soli och duetter omvexlade med trior och kvartetter. Bland ungdomsvännerna, som deltog här, var äfven August Blanche, som hade en rätt kraftig basröst. I det gamla Harmoniska sällskapet, under I. A. Bergs ledning, blef Isidor och hans äldste bror medlemmar 1836.

Då Isidor Dannström blef 17 år bestämde fadern att han skulle egna sig åt köpmansyrket. »Ehuru jag då med förtviflan i hjertat,» säger han, »antog plats på ett kontor, har jag dock många gånger sedan dess välsignat och tackat mina föräldrar, som valde en bana, hvilken i framtiden skulle bereda mig en väg till lycka och oberoende ställning! Men musiken lades likväl icke åt sidan.» Under de fyra år han tjänstgjorde på kontor hade Dannström på fria stunder gifvit undervisning i sång samt på guitarr och flöjt, hvarigenom han förskaffade sig medel att företaga en resa till utlandet för att der förklofra sin musikaliska bildning. Dessförinnan hade han dock trots alla protester lemnat pulpeten och under 1½ år tagit lektioner i harmoni och kontrapunkt för professor Drake, i sång för I. A. Berg. Under denna tid utkom hans första opus, *Romance för sång med ackompanjement af fortepiano eller guitarr*, hvarpå följde ett häfte med två sånger. Begge dessa saker vunno strykande afsättning.

Glad och fri, fast med klen reskassa lemnade han Stockholm och begaf sig till Berlin, der han stannade 1837—38 och studerade harmoni och kontrapunkt för professor S. V. Dehn. Från Berlin reste han hösten 1838 öfver Wien till Italien och uppehöll sig för sångstudier i Milano och Bergamo, der professor Forini vid dervarande konservatorium var hans lärare. För att uppehålla sig der måste han dels gifva lektioner, dels tjänstgöra som sångare eller dirigent i katolska kyrkor. Efter att på hösten 1840 ha rest till Marseille och tillbragt vintern hos en der

bosatt bror, begaf sig Dannström till Paris. Efter en tids uppehåll der nödgade honom hans klena helsa att resa till Gräfenberg och der genomgå den då nya vattenkuren, som gjorde en förträfflig verkan. »Vatten och gymnastik,» säger han sedan, »har jag också förnämligast att tacka för min helsa och höga ålder.» Här fick han underrättelse om sin moders död, en bror hade han mistat året förut och efter 1853 lefde af syskonen endast en gift syster. I Gräfenberg och allgränsande städer gaf D. flere konserter och gaf vid badorten äfven sånglektioner. Bland hans elever voro ett par döttrar i en förnäm polsk familj, hvilka animerade honom att konserter i Warschau och Krakau, hvilket äfven skedde med framgång. Från Polen reste Dannström till Wien, der han sammanträffade med Franz Berwald, som der infunnit sig för att få sina operor »Estralla di Soria» och »Jag går i kloster» uppförda. I Carlsbad, som sedan besöktes, och der en konsert gafs, sammanträffade Dannström med f. d. ministern Carl Löwenhjelm, som sökte öfvertala honom att inträda vid Stockholmsoperan. Oaktadt erhållet engagementanbud från Kärntnertheatern, beslöt han nu återvända till hemmet, dit han återkom efter fyra års frånvaro på sensommaren 1841.

På den kungliga scenen debuterade Dannström första gången den 28 aug. i scen och aria ur Mercadantes »Il bravo» och sedan den 13 okt. som Max i »Alphyddan», hvarefter han blef engagerad. Till kamrater vid lyriska scenen egde han då Jenny Lind, Mathilda Gelhaar, Julia Widerberg, italienaren Beletti, Olof Strandberg, Julius Günther m. fl. Under de tre år han var anställd vid scenen utförde han omkring 30 sångpartier, hvaribland Belcor i »Kärlekstrycken», Almaviva och Figaro i »Figaros bröllop», don Bazil i »Barberaren», Talaren i »Trolflöjten», Geronimo i »Turken i Italien», Montefiascone i »Cenerentola» samt titelrolen i »Don Juan», vidare czaren i »Czar och timmerman», Nevers i »Hugenotterna», Rudolf i »Sömngångerskan», fadern i »Gazza ladra», älskaren i »Jag går i kloster» etc.

Den 1 juli 1844 lemnade Dannström scenen. Han hade föresatt sig att ej mera beträda den teatraliska banan utan egna sig åt sångundervisningen, och begaf sig därför till Paris, der han hos Manuel Garcia utvecklade sina anlag som sånglärare.

Från Paris återvände Dannström på hösten 1845 och egnade sig med allvar åt sångundervisning, hvarmed han fortfor till 1886, ehuru han äfven sedan i sångkonsten välvilligt invigde en och annan medellös förmåga. Bland hans många elever, af hvilka de flesta voro musikalskare, må nämnas Louise Michaeli, som 16 år gammal blef hans lärjunge 1846, och vidare, såsom sceni-

ska artister bekanta, fröknar Herta Westerstrand, Betty Boye (som 1853 blef hans maka) samt Vendela Andersson, hvilken hade ett hem hos och som en fosterdotter omhulldades af Dannström och hans fru. Hon är nu som bekant, gift med tandläkaren Sörensen i Köpenhamn.

Sommaren 1853 afreste Dannström med sin hustru, Betty Boye, till Amerika, der de gäfvor konserter, hvilka dock genom hennes insjuknande måste afbrytas. Konstnärsparet slog sig då ned i Washington, der Dannström fick stor verksamhet som sånglärare. Denna nödgades han dock uppgifva, då genom fru Dannströms tilltagande sjuklighet hemresa måste företagas. Ett par månader efter hemkomsten till Stockholm afled hon hösten 1854 vid 32 års ålder. Fyra år senare ingick Dannström nytt äktenskap med Rosalie Åkerman från Åbo, dotter af grosshandlaren Fabian Åkerman, känd som verksam befordrare af musikalisk och dramatisk konst.

Vid denna tid erbjöds åt Dannström från utlandet ombudskapet för betydande pianofabriker, och 1856 öppnade han en större pianoexposition i förra operahusets foyer. Småningom utvidgades denna affär, så att den tog hans tid nästan odeladt i anspråk, till dess hans medhjelpare från början, Ludvig Ohlson, ensam öfvertog densamma i början af 1880-talet. Ålderdomen kräde nu hvila, men hans verksamhet som lärare och tonsättare fortfor ännu. Åt Dramatiska och musikaliska artisternas pensionsförening egnade han sig nitiskt, och då han som 80-åring afgick ur dess styrelse, som han tillhört i 35 år, deraf 27 som ordförande, öfverlemnades åt honom en tacksamhetsadress, vacker såväl till det yttre som till innehållet.

Sjelf sångare har hans arbete som tonsättare hufvudsakligen rigtats åt sången, och hans tonsättningar, särskildt i den enkla visans form, ha länge gjort Dannströms namn mycket populärt. Efter sin återkomst från Italien 1841 utsände han flere häften *Sånger*, bland hvilka vi erinra om »Erotiskt svärmeri», Motgången (»Malins milda öga»), »Vore jag blomma», »Statsfången»; andra sångsamlingar af honom äro *Sex andliga sånger*, *Sex polskor*, *Tre skogsblommor från Finland* (»Waldblumen von Finland») och *Le salon musical* med fransk och svensk text. Mera kända sånger af honom äro vidare: »Den unge munken», »Signalen ljuder och grafven bjuder». Till slut påminna vi om de på hans senare år utgifna folkmelodier, arrangerade som *sångpolskor*, hvilka genom svenska sångartister här och i utlandet blifvit mycket kända och omtyckta. Ett till Musikaliska konstföreningen 1876 insändt sånghäfte af honom blef af denna prisbelönt och utgifvet. Af honom eger man ock bekanta *Sångduetter*:

»Duellanterna», »Bacchi barn», »Våren och glädjen» samt »En reception i Bacchi tempel», äfvensom för *flere stämmor*: »Stjernan» (tenorsolo och blandad kör) och andliga sånger.*

Äfven för scenen har Dannström lemnat några, »om ock», såsom han själf säger, »mindre betydande arbeten». Dessa äro: *Skomakaren och hans fru*, komedi med sång i två tablåer, bearbetad af Aug. Blanche (uppförd å Mindre teatern 1847, sedan under titlarne »Skomakaren och hans hustru», »Surpriserna eller Skomakaren och hans fru», »Maitre Gallochard och hans hustru», gifven å Mindre och Södra teatrarne); *Herr och fru Tapperman*, komedi med sång i två akter (Djurgårds-teatern 1848, Mindre t. 1874); *Doktor Tartaglia*, operett i två akter med dans (K. teatern 1851) — denna pjäs, reviderad af E. Wallmark, uppfördes sedan med bifall under namn af *Crispinos giftermål* på Stora teatern i Göteborg 1878 (sedan 1893) med Vendela Andersson debuterande i Smeraldinas parti —; *Lordens rock*, komedi med sång i en akt (Djurgårdsteatern 1861).

Ett förtjenstfullt verk af Dannström är den sångskola, *Sångmetod*, som utkom 1849 och i en ny reviderad, tillökt upplaga 1876.

Äfven på det litterära området har Dannström uppträdt. Som musikreferent tjänstgjorde han i Dagligt Allehanda och i Aftonposten 1848 och 1849, i Aftonbladet åren 1854 och 1855 samt utgaf »Från Sverige till Amerika», en bok med många för utvandrare värdefulla upplysningar. Hans förra året tryckta *Minnesanteckningar*, som lemnade pressen i slutet af förra året innehåller intressanta och värdefulla skildringar af hans egen konstnärsbana samt personer och musiktörhållanden in- och utrikes från hans konstnärstid och resor. Denna bok prydes af hans porträtt såsom femtio-åring** och illustreras i slutet af en vacker sång, »Du liten bard på lätta vingar», till text af fru Vendela Hebbe och tillägnad hennes dotter, fröken Signe Hebbe, båda gamla, intima vänner till Dannströms. Den senare var också honom nära i hans sista stund.

Isidor Dannström var sedan 1851 ledamot af Musikaliska akademien och utnämndes 1872 till riddare af Vasaorden.

* * *

Den gamle tonmästarens likbegängelse i Solna kyrka var en särdeles högtidlig och ovanlig sorgfest. Under en sorgmarsch inbärs den rikt blomsterhöljda kistan, närmast följd af hans maka

* En af honom för blandad kör arrangerad andlig sång till ord af H. Sutherberg, utförd vid aftäckning af J. P. Cronhamns minnesvård, är införd i Svensk Musiktidning 1886 nr 10.

** Porträttet i detta nummer är taget efter fotografi från samma tid.

och en i utlandet bosatt son af första giftet. Rytmska koraler, sjungna unisont af omväxlande vackra mans- och kvinnoröster, förenade i slutversen, utfördes å orgelläktaren, der den aflidnes gamle vän, professor Byström, skötte orgeln. Efter jordfästningen, vid hvilken, enligt den bortgångnes önskan, inga personalier förekommo, spelades i koret ett andante för stråkvintett af hofkapellister, derpå sjöngs en messa, efterföljd af manskvartett: »Mitt lif är en våg», utförd af operasångare, hvar efter fru Vendela Andersson-Sörensen gripande vackert sjöng en af hans andliga sånger, »Nu sjunker solen neder», med ord af J. L. Runeberg. Vid grafven utförde manskvartetten »Stilla skuggor» och skalden Filip Tammelin uppläste ett af honom författadt varm- hjertadt afskedskvåde.

En sommardag med Mendelssohn.

Den 4 november detta år har ett halfsekel förflutit sedan Felix Mendelssohn-Bartholdy gick ur tiden, en melodis furste inom musikvärlden, älskad och värderad såsom få af tonkonstens stormän. Ett yngre släkte med nya idéer har uppstått, som underkänner melodis gudaborna makt och förlägger tonkonstens tyngdpunkt i djupsinniga, torra tonkombinationer, främmande för den musikaliska känslan, i en instrumental massverkan, som skall ersätta storheten i verklig och naturlig musikalisk inspiration; men ännu har detta släktes koryfée ej kunnat detronisera furstarne med guds nåde inom tonkonstens rike från förra hälften af vårt århundrade. Ännu lyssnar man med stor njutning till Mendelssohns verk. Hans »Midsommarnattsdröm», symfonier, uvertyrer och kamarmusik, hans violinkonsert, oratorier, capricier, »Lieder ohne Worte» m. m. skola ej så snart förlora sitt värde för dem, som ega verkligt musikaliskt sinne och älska ädla, formsköna, örat smekande tonskapelser.

Jakob Ludvig Felix Mendelssohn-Bartholdy var född i Hamburg 1809 den 3 februari. Namnet Bartholdy hade fadern, bankiren Abraham M., son till den judiske filosofen Moses Mendelssohn (död. 1786), upptagit till minne af sin sväger och till skilnad från andra grenar af familjen. Familjen, som sedan flyttade till Berlin, var rik, och barneningo en fint bildad uppfostran. De öfvergingo alla till kristendomen och Felix blef varmt religiös kristen. Derom vittna både hans oratorium »Paulus» och hans psalmer, samt äfven hans ord i hans »Reseminnen», utgifna af hans broder Paul. Felix gifte sig 1837 den 25 mars med Cecilie Charlotte Sophie

Jeanrenaud, dotter till en hugenottisk andlig man. Hon vistades då hos sin moder, som lefde som enka i Frankfurt. Med henne hade Felix M. fem barn: Karl, Marie, Paul, Felix och Lilly. Äktenskapet var lyckligt.

Hvad Mendelssohn var som pianist och kompositör känna alla musikens vänner och idkare väl. Att Mendelssohn efter mer än ett århundrades glömska upplifvade Johan Sebastian Bachs (född 1685 i Eisenach, död 1750 den 28 juli i Leipzig) allvarliga och djupsinniga, i evangelisk-luthersk anda skrifna kompositioner, i synnerhet genom att genomdrifva och själf dirigera uppförandet af S. Bachs storartade oratorium »Matheus-passionen» — som nu årligen gifves långfredagen i Berlin — känna också alla gedigna musikkännare väl till. Hans äldsta son Karl har utgifvit hans biografi och brevvexling med Goethe under titel: »Goethe und Felix Mendelssohn» (1871). För öfrigt finnes ett stort antal biografier öfver honom af tyska skriftställare.*

Som pianovirtuos stod, som bekant, Mendelssohn högt på sin tid, mindre har hans mästenskap som orgelspelare varit känt. Denna sida af hans storhet är framhållen i den berättelse, som vi till ett minne af den genialiske tonskalden här meddela.

Den i Berlin den 23 juni 1888 aflidne musikskriftställaren och komponisten Emil Naumann, Mendelssohns elev i komposition, skrifver i sin bok »Nachklänge» följande.

»År 1845 befann jag mig, såsom lärjunge till den store tonmästaren, i bergstrakten Taunus vid Frankfurt am Main. Mendelssohn hade valt sin sommarbostad vid badorten Soden, som låg vid foten af den blåa bergskedjans sluttningar, hvilka sträcka sig mellan Rhens och Mains floddalar, — nejder, som lifligt påminna om Albanerbergen vid Rom. Jag bodde der i sällskap med den numera (1860) aflidne Frans Messer, den gedigne dirigenten af Cecilia-föreningen i Frankfurt — i Kronthal, en ensligt belägen kur- och badort. Vi hade härifrån blott en kvarts timmes väg till den af oss båda lika mycket omtyckte som vördade mästaren. Vägen derifrån var den allra behagligaste och vackraste. Den gick fram genom ängar och små med löfträd klädda skogsdungar, bestående som vanligt i Syd-Tyskland af stora, vidt och bredt skuggande hasselbuskar, mellan hvilka öfverallt de vackraste utsigter öfver det i grannskapet ligande bergets klyftor, sänkingar och dalar öppnade sig. Det var mig förunnadt att två gånger i veckan vandra genom detta på skönheter rika land-

* Mendelssohns porträtt jemte biografi återfinnes i Svensk Musiktidning nr 7, årg. 1890.

skap till Soden för att der på högsta ort framlemna mina arbeten. Frans Messer, hvilkens elev jag enligt Mendelssohns önskan äfven vid samma tid hade blifvit, väntade mig sådana dagar ständigt med en viss spänning, emedan det icke litet intresserade honom att få veta, hvad Mendelssohn hade tadlat eller berömt i mina ännu mycket ungdomliga försök. Med synnerlig vördnad läste vi vid sådana tillfällen de med fin handstil i marginalen med blyertspenna skrifna förbättringar, som jag förde med mig tillbaka från Soden, och som, hvar och en, naturligtvis träffade hufvudet på spiken.

En morgon — det var i juli — kom Messer, som redan tidigt hade sjelf varit i Soden, hem derifrån strålande glad och berättade, att Mendelssohn skulle hemta oss på eftermiddagen i Kronenthal för att föredraga sin nyligen komponerade orgelsonat för oss i den närbelägna lilla bergstaden Kronenbergs kyrka. Men han hade dock enträget anhållit, att ingen tredje person skulle få veta något derom. Nu var det dock ej möjligt för den hänryckte budbäraren att i sin stora glädje bevara sin hemlighet för det öfriga sällskapet i Kronthal. I början meddelades saken väl under tysthetslöfte blott åt några få musikaliska personer. Men snart kunde jag märka, att hela badsällskapet fått veta derom, ja litet senare förnummo vi till och med, att tillkännagifvandet som en löpeld spridt sig från Kronthal omkring till alla de närmare belägna badorterna på sydliga sluttningen af »Taunus-Gebirge».

Strax efter middagen kom Mendelssohn i sällskap med sin fru, sin sväger professor Hensel och sin snillrika syster Fanny Hensel. Under den vackra blåa sommarhimmelen vandrade vi bort till Kronenborg. Vi voro de sista, som begifvit oss på väg. Det var nu verkligen komiskt att skåda kurgästerna från Kronthal, som följde oss på aktningfullt afstånd. Messer vände sig litet emellan om och kastade hotande blickar på dem, dels för att antyda att de icke finge förråda honom, dels för att de ständigt skulle hålla sig på behörigt afstånd, så att mästaren icke skulle märka dem och tro, att de ville följa med honom. Vid en krökning af vägen, der plötsligt bergets högsta spetsar, Feldberg och Altkönig, blefvo synliga i eftermiddagens varma solbelysning, stannade Mendelssohn glad och förtjust, för att uttrycka sin beundran öfver det stilla, fridfulla och dock så storartade landskapet. I detta ögonblick blef vår »eftertraf» i en betänklig förvirring. Messer blef mer och mer ängslig för att grupperna, som nu i sin förlägenhet alltmer skockade sig tillsammans, skulle förråda honom och upptäckas af mästaren, som åt alla sidor öfverskådade den vidsträckta bergstrakten. Dock aflöpp detta ännu lyckligt. Vår karavan satte sig åter i

rörelse, och efter att hafva vandrat öfver ännu en behaglig, med hasselbuskar och fruktträd öfversådd ängd, stego vi snart upp till det gamla klippnästet Kronenberg, som ligger fantastiskt byggdt på ett brant utsprång af berget.

Men huru häpna blefvo vi icke, då vi kommit fram till den lilla platsen utanför kyrkan och fingo se en stor skara damer och herrar, och derjemte en hel vagnborg af ekipager, som hade dit fortskaffat denna menniskomassa från Homburg, Bonamees, ja till och med från Frankfurt, blott i ändamål att få höra Mendelssohn spela orgel.

Då denna bortskämda och eleganta publik redan en lång stund förgäfvets väntat framför de stängda kyrkdörrarne, spridde sig vid vår ankomst plötsligt en glad rörelse genom mängden, men icke öfver mästarens ansigte, utan, i det han skiftade färg, sade han till Messer:

»Hvarföre har ni gjort mig detta?»

Messers ursäkter voro så bevekande och naiva, och hans lilla förräderi syntes så uppenbart vara en följd af blott hänryckning, att Mendelssohn, som först hade helt kort förklarat: »Jag spelar i dag icke en ton», snart — godsint som han var — lät försona sig och gick upp med oss på orgelläktaren, från hvars höjd vi blickade ned i den redan öfverfulla kyrkan.

En liten gubbe med hvitt hår, klädd i damasker och en gammalmodig rock, bockade sig nu djupt otaliga gånger för Mendelssohn, men med glädjestrålade ansigte, och gaf sig snart till känna som organisten på stället. Den gamle mannen kallade den dag, då Mendelssohn spelade på hans orgel, den lyckligaste i sin lefnad; och han uppförde nu med en brådskande tjänstfärdighet och en quicksilfverlik oro en slags springdans, vid hvilken Mendelssohns person var den axel, som han beställsamt snodde omkring. Än var han vid registerna (stämutdragen), frågande hvilka han skulle draga ut; därefter flög han till en öppen dörr, som tycktes utsätta den vördade mästaren för drag; till slut försvann han med ett språng hals öfver hufvud bakom orgeln för att sjelf trampa belgarna på en sådan hedersdag.

»Fort undan, Peter,» ljöd det från ventilernas plats bakom orgeln, »i dag har du här ingenting att göra.»

Den härmed kasserade individen lomade vid dessa ord af ur belghuset och försvann brummande nedför trappan.

Emellertid hade en ljudlös stillhet inträdt. Häftet, som innehöll den nya orgelsonaten, var uppslaget; och efter ett kort, själfullt improviseradt preludium lät mästaren strömmar af himmelskt väljud flöda ut. Orgeln öfveraskade oss genom sin rena stämning och sin fulltonighet, men ännu mera den ovanlige orgelspelaren, som konst-

fullt behandlade den. Den man, som för oss redan länge haft anseende som den *förste* i sin tid i alla andra fack af musikaliskt vetande, kunskap och skicklighet, uppenbarade sig den dagen ock såsom den utmärktaste och mest geniale orgelvirtuosen bland sina samtida. Beundransvärd var i synnerhet den snillrika och oafbrutet omvexlande användningen af de olika registernas klangfärger, äfvensom deras djupa inre samband med andan i den föredragna kompositionen.

Orgeln, vid hvars behandling vi så mången gång möta antingen en trötande enformighet af tonintyck eller tvärtom ett starkt och groft effektsökeri med vexling af skarpa kontraster i klangfärgerna, tycktes under Mendelssohns händer blifva ett helt och hållet nytt, hittills obekant instrument. Aldrig hafva vi fått höra sånglika toner på ett så utmärkt sätt föredragas från orgeln, ej heller någonsin förnummit så harmoniskt förmedlade och för örat angenäma stegringar i användandet af stämmorna.

Instrumentet förvandlades till en fulltonig, rik orkester, öfver hvilken man trodde sig höra än en solosångares stämma, än stämmor såsom från en hel kör.

Häftet var nu genomspeldt. Men ännu lyssnade fångsladt i en ljuf förtrollning hvarje öra, ännu lyssnade hvarje hjerta till de toner, som knappt hade förklingat. Intet ljud hördes i den stora kyrkan. Blott eftermiddagssolens förgyllande strålar spelade in der uifrån, likasom om den sköna sommarens genier lyssnade vid fönstren och logo af fröjd. Då begynte mästaren den femstämmiga ciss-moll-fugan i gamle Sebastian Bachs »Wohltemperiertes Clavier», hvars allvarligt och majestätiskt fortskridande stämmor, likt Kölnerdömens pelare och pelargångar, tycktes hvälfva sig högt öfver oss och göra oss så oändligt små och obetydliga. Och när nu den storslagna tondikten hunnit fram till treklängen i dur, i hvilken dess molltonart slutligen upplöser sig, liksom den mot himmelen öppnade sköna blomman på gotikens underbara byggnad, var det som om den gamle Sebastian Bachs ande sjelf hade kommit öfver denne hans lärjunge.

Mästaren, som hade — hvilket endast vid en så härlig improvisation är möjligt — lyft sig högt öfver sin andes vanliga sfer, tystnade nu. Äfven vi voro tysta; hvarje ord skulle hafva varit ett vanhelgande af den stämning, som kommit öfver oss; och icke ensamt i den åldrige kantorns ögon glänste tacksamhetstårar.

Vi gingo ut ur kyrkan. Der låg den härliga, vidsträckta nejden, förgylld af den bortgående aftonsolens strålar, stilla och fridfullt utbredd för oss, likasom ock de sista tonerna, vi hört från orgeln, ännu fortforo att

klunga öfver alla höjder och dalar. I en upphöjd sinnesstämning och med rörda hjertan vände vi tillbaka hem. Men för alla dem, som den eftermiddagen hade besökt kyikan i Kronenberg, blef den dag, som de der upplefvat, ett oförgätligt minne.»

Denna berättelse skref förf. 1861 i Berlin den 4 november, Mendelssohns dödsdag. Mendelssohn dog i förtid, blott två år efter denna episod i hans lefnad, i Leipzig 1847.

Musikpressen.

Hos N. J. Gumpert, Göteborg, har utkommit:

För tenor- och barytonsolo, manskör och orkester:

Karl Valentin: *Kantat* vid minnesfesten i S. H. T. öfver *Victor Rydberg*, ord af E. G. Liljebjörn. Op. 37. Klaverutdrag. Pris 2 kr.

Denna vackra melodiska och stämningsfulla kantat utfördes den 21 dec. 1895 vid en högtidlig minnesfest i sällskapet S. H. T. öfver den då nyligen aflidne Victor Rydberg, hvilken tillhörde detta af nästan uteslutande akademiskt bildade medlemmar bestående sällskap. Kantaten börjar med ett barytonsolo med ett klockringning imiterande ackompanjemang, i hvilket solo en liten körsats är inflickad, härpå följer en kör af lifligare rytm, derpå ett tenorsolo, vidare åter barytonsolo med kör och en slutkör i piu vivo-tempo.

Litteratur.

På Hasse Tullbergs förlag:

Svenskt porträttgalleri. Tonkonstnärer och sceniska artister. Med biografiska uppgifter af Adolf Lindgren (tonkonstnärer) och Nils Personne (scen. artister). Pris häftad kr. 9,30; inb. i klotband kr. 10,30.

Detta band (XXI) af Svenskt porträttgalleri utmärker sig liksom de öfriga för vacker utstyrsel och fina porträtt i medaljonsformat, fyra å fem på hvarje sida. Detta band upptager ej mindre än 629 porträttbilder, ställda efter alfabetisk ordning, börjande med Emil Adami, slutande med C. O. Östman. Biografierna äro naturligtvis helt korta men dock tillräckligt upplysande. Hvad man saknar är uppgiften om personernas härkomst (föräldrar), men en sådan hade troligen tagit mera utrymme än som kunnat presteras. Svårt är att vid redigerande af ett verk som detta göra en gradering vid valet. Red. er-

öfvar ock »att galleriet icke vill gälla som någon estetisk värdesättning utan är till för allmänhetens skull och upptager sådana konstutöfvare, som man antager hafva gjort sig offentligen så pass kända, att allmänheten kan vilja se deras konterfej». Flere som annodats sända porträtter ha ej svarat eller nekat, af många äldre artister har varit svårt öfverkomma porträtt och biografi. Tidsgränsen har sålunda satts till omkring 1860, så att före den tiden verk samma konstnärer ej medtagits.

För hvarje vän af vår lyriska och dramatiska konst är detta minnesalbum af stort intresse och värde.

Från Elkan & Schildknechts musikhandel har utsändts:

Musikkatalog nr 1. Sång.

Denna katalog om 140 sidor 8:o är ganska innehållsrik, indelad under rubrikerna: Sång för en röst. Sångsamlingar. Kupletter och humoristiska sånger. Sångduetter. Flerstämmiga sånger. Sångöfningar. — En praktisk nyhet i denna sångkatalog, som kräft mycket arbete och länder utarbet ren af katalogen, hr I. Löfving, till beröm, är att »sång för en röst» och »sångduetter» ha fått röstomfånget betecknad med de högsta och lägsta noternas namn och siffror, angifvande oktaverna efter ett i början af katalogen befintligt schema. Samlingarnes innehåll är specificerad. Katalogen erhålles gratis och tillsändes på begäran intressenter i landsorten portofritt.

Från Det Nordiske Forlag, Köpenhamn:

Illustreret Musikhistorie. Femtende Levering. Pris 1 Krone.

Med detta häfte (fortsättning från Lever. 13) avslutas första bandet af denna rikt illustrerade och väl skrifna musikhistoria, den nyaste, omfångsrikaste och prydligaste, som utkommit på skandinaviskt språk. I detta häfte fortsättes 20:e kapitlet om »Musiken i Danmark under Indflydelse af Udländets Kunst 1648—1773». Innehållsförteckning, tillägg och rättelser till första bandet bifogas. Illustrationer i detta häfte äro »Operahusets brand 1689», »Operahuset i operagaden», Caroline Halle (porträtt). Detta första band är författadt och redigeradt af Hortense Panum.

Af andra bandet, utarbetadt af musikhistorikern Wilh. Behrend med biträde af dr. Adolf Lindgren för Sveriges och fru Erika Nissen för Norges musikhistoria, ha ett par häften utkommit, som skola anmälas i nästa nummer. Med begynnelsen af detta bands utgifvande börjar en ny subskription på detta verk, som med skäl

kan på det bästa rekommenderas för den skandinaviska nordens och Finlands musikvänner.

Musikbref från Gefle.

Det är nu mycket länge sedan man i S. M. T:s spalter såg någonting från Gefle och om musiklifvet härstädes. Tyvärr är det en sanning att intresset för musiken, denna den skönaste af sköna konster, ej är synnerligen stor i vår goda stad. — Vår aktningvärda musikförening, Musiksällskapet »Concordia» har nog många gånger fått erlara detta. — Musiks. Concordias uppgift är minsann ej afundsvärd; att i ett omusikaliskt samhälle sammanhålla de musikaliska krafterna har nog sina stora svårigheter.

»Concordias» verksamhet har nu fortgått i, som jag tror, 13 å 14 år. Många stora och värdefulla tonskapelser hafva under de gångna åren framförts, och det på ett sätt som länder sällskapet och dess musikaliske ledare till stort beröm. Allt hvad sällskapet framfört har varit godt och gediget, utförandet synnerligen värdadt och förtjenstfullt. Concordia har, tack vare sin lyckliga ekonomiska ställning, till sina offentliga konserter kunnat förskaffa sig biträde af värderade och framstående artister.

Då på sin tid sällskapet uppförde Haydns oratorium »Skapelsen», omnämndes detta i S. M. T. Sedan dess har sällskapet uppfört flere större kompositioner, af hvilka här må nämnas följande:

Bruch, Max: »Schön Ellen» och »Den heliga familjens flykt»;

Brendler: »Spastaras död» för deklamation kör och orkester;

Cherubini: Requiem;

Gluck: »Orpheus», 2:dra akten;

Gade: Korsfararne och Aarsbilleder;

Heise: Volmerslaget och Kong Hakes ligfärd;

Mendelssohn: Davids 42 ps.;

Svedbom: I rosengården, förutom en mängd större och mindre körer å capella.

S. k. musikaftnar hafva anordnats för sällskapets medlemmar och deras anhöriga. Under dessa musikaftnar utföres vanligen ensemblemusik och solon för så väl sång som instrumenter. Efter musikafdelningens slut intages en enkel soupe och avslutas aftonen med dans. Dessa musikaftnar äro mycket omtyckta och efterlängtrade.

Som här af synes, kan man våga påstå att M. S. Concordias verksamhet varit högst aktningvärd och efter våra förhållanden sedt, storartad. Ja, jag skulle vilja påstå att med undantag af Stockholm, Göteborg och Upsala, ingen musikförening i landsorten kan uppvisa bättre resultat. Vid de flesta konserterna har orkester medverkat, dels af på platsen tillgängliga krafter och dels

af tillfälligt i staden sig uppehållande kapell. Sålunda hafva Gellrichska och Bööreska orkestrarna medverkat vid flere konserter. Då man vet att större musikverks värdiga uppförande medför dryga omkostnader, har naturligtvis behållningen blifvit ringa — ja, många gånger ingen alls, någon gång t. o. m. förlust — men som sällskapets mål är musikintressets höjande, får det ej förtrötts eller förlora tålamodet om de ekonomiska fördelarna ej alltid skulle slå så väl ut. Att musikdirektör W. Björkegren, som under alla de gångna åren haft sällskapets musikaliska ledning sig anförtrodd, ofta haft svåra hinder att bekämpa, det kan den inse, som något litet har inblick i dylika sällskaps sammansättning.

Till ordförande har Concordia sedan flere år tillbaka regementsläkaren dr Rob. Sandberg, en särdeles sympatisk man, utrustad med ett godt musikförstånd, han är säkerligen en af vårt lands förnämsta Gluntsångare och, som det syns, intresserad för sin fäderne-stads musiklif. Nu till sist något litet om instrumentalmusiken. På detta område står det sämre till. Det gamla populära N. T.-kapellet, som stod under dir. Björkgrens ledning, är ej mera. Det är upplöst. Detta kapell gjorde under sin omkring 30-åriga tillvaro ett betydande inlägg i musik- och sällskapslifvet i Gefle, också blef ledsnaden och saknaden allmän när det förspordes att N. T.-kapellets ledamöter nedlagt sina stråkar.

Inom Helsinges Regementes musikkår har fordom alltid en stråkorkester existerat, men numera är den nästan utdöd — dess medlemmar skingrade, några äro döda. På kaféerna och i restaurant-trädgårdarne exequeras musiken mestadels af amatörorkestrar, hvars prestationer äro ytterst underhålliga, men publik och kritik tyckas hålla god min i »elakt spel». Amatörmusikanterna hafva undanträngt yrkesmusikanterna, och så länge amatörorkestrarna af publik och kritik tolereras å våra restauranter å la teatern, så länge är ej något bättre att förvänta. Saknaden af en god orkester framträder märkbarast vid representationerna å teatern.

Arthur.

✱

Från scenen och konsert-salen.

Kungl. operan. Okt. 16. *Symfonikonsert.* 1) Wagner: Förspel till »Mästersångarne», 2) Siegfried-Idyll; 3) Saint-Saëns: Aria ur »Samson et Dalila» (fröken Karin Olsson); 4) V. Stenhammar: »Excelsior», symfonisk uvertyr; 5) Mozart: Symfoni, C dur (Jupiter-symf.). — 17. Thomas: *Mignon* (Mignon: fru Arnoldson, gäst; Philine: frök. Hallgren). — 18. Auber: *Fra Diavolo*. — 19, 25. Gounod: *Faust* (Margareta: fru Arnoldson, gäst; Faust: hrr Lemon, Ödmann; Mefistofeles: hr Söderman). — 21, 24, 30. Mozart:

Trollflöjten. — 22. Delibes: *Lakmé* (Lakmé: fru Arnoldson, gäst). — 27, 29. Gounod: *Romeo och Julia* (Julia: fru Arnoldson, gäst; Stefano: frök. Hallgren; Romeo, Mercutio: hrr Ödmann, Söderman). — 31. Mascagni: *På Sicilien* (Santuzza: frök. Lindegren; Toriddo, Alfio: hrr Ödmann, Lundqvist). Leoncavallo: *Pajazzo* (Nedda: frök. Hallgren).

Södra teatern. Okt. 16—31. Varney: *De små lammerna*.

Vetenskapsakademien. Okt. 18. *Aulinska kvartettens* första kammarmusiksoaré. 1) A. Borodin: Stråkkvartett nr 1, A dur; 2) J. Brahms: Pianoqvintett, op. 34, F moll; 3) J. Haydn: Stråkkvartett, op. 76 nr 5, D dur. — 22. *Musik- och Bellmansaften* af Sven Scholander.

Fru Sigrig Arnoldsons förnyade gästspel har låtit oss få höra henne i två roller, hvilka hon ej här förut återgivit nämligen Margaretas och Julias i Gounods operor. Hennes intagande personlighet, ypperliga sångkonst och dramatiska talang firade äfven i dessa partier triumfer, om än mera styrka och klang i rösten skulle ha gjort dessa än fullständigare. Särdeles som Julia visste hon afvinna partiet många intressanta sidor och var föremål för varm hyllning af publiken. Hennes Julia hade först karaktären af en barnsligt liflig sydländska, men som sedan i de tragiska momenten, särskildt genom mimik och plastik, åstadkom en fängslande dramatisk framställning. Konungen och det unga hertigparet ha vid Arnoldsonsföreställningarna lifligt deltagit i bifallet och inropningarne. Att äfven hyllning med lager och blommor egnats den älskvärda konstnärinnan, säger sig sjelft.

Operan har för öfrigt lefvat på den gamla repertoaren; endast den första symfonikonserten kan betraktas som en nyhet, alldenstund den leddes af en för hofkapellet ny dirigent, hr Vilh. Stenhammar, som då äfven framförde en sin komposition, hvilken här ej förut varit gifven. Hr Stenhammars debut som orkesterdirigent kan anses ganska lyckad, enär utförandet af programmets nummer skedde med berömvärd precision och nyansering; det upptog för öfrigt, som ofvan synes, för hofkapellet välkända saker. Hr Stenhammars symfoniska uvertyr är ett vackert intyg om hans förmåga att använda orkesterns resurser, och detta visade sig här i ofta öfverraskande, pikanta ideer äfvensom i en kraftstegring, hvarpå väl uvertyrens namn syftade. I uvertyrens planläggning spelade dock det melodiska elementet en underordnad rol. Aftonen bjöd också på ett sångnummer, arian ur »Samson et Delila», hvarmed fröken Karin Olsson debuterade. Sångerskan hvars konserterande i landsorten förut omnämnts, visade sig ega en behaglig mezzo-sopran, men föredraget var något kallt och rönt möjligen inflytande af mindre lugn vid första uppträdandet.

På första kammarmusiksoarén hade Aulinska kvartetten att fagna sig åt nästan fullsatt salong. Borodins kvartett, som inledde soarén, sluter sig i första satsen till äldre mönster medan åter den sista är något inkrånglad och grumlig. Mellansatserna fängsla mera intresset, såväl andantet med sin allvarliga stämning, som i synnerhet scherzot med saltarellans lifliga rytm, afbruten af en originell och vacker flegettsats. Brahms derpå följande bekanta pianoqvintett är ett af hans främsta och vackraste kammarmusikverk; det utfördes nu ock con amore. Slutligen kom Haydn, med intagande melodi och lekande humor fängslande publiken i ren och ostörd tonnjutning. Samtliga numren tillskyndade de utförande rikt bifall.

Scholanders musik- och Bellmansaften gafs, som vanligt, inför fulltalig och entusiastmerad publik, bland hvilken äfven hertigen af Vestergötland med gemål befann sig. Programmet, som vi ej ha utrymme att specificera, upptog svenska och franska visor samt sist Bellmanssånger.

✱

Från in- och utlandet.

Kungl. operan gaf den 18 oktober på hr Ödmanns 48:e födelsedag »Fra Diavolo», vid hvilket tillfälle den uppburne sångaren fick emottaga en rik hyllning af applåder och blommor.

Musikföreningens första konsert för året (den 47:e) eger rum den 4 nov. i Musikaliska akademiens stora sal under professor Fr. Nerudas direktion. Programmet upptager Mendelssohns oratorium »Paulus» till firande af tonsättarens minne, hvilken afled denna dag för 50 år sedan.

Fru Wilma Neruda-Hallé förbereder en konsert här i midten af november i Musikaliska akademiens stora sal.

Fröken Tora Hwass ger under säsongen 1897—98 två abonnerade musiksoaréer med biträde af professor Franz Neruda samt konsertmästarne Lars Zetterqvist och Tor Aulin. Abonnementsbiljetter (å 4 och 3 kronor) säljas i Abr. Lundquists hofmusikhandel härstädes.

Dr Aug. Elfåker ger den 20 november en konsert i Jakobs kyrka med biträde af fru Dagmar Möller, opera-sångaren C. F. Lundqvist, konsertmästaren Lars Zetterqvist och direktör Alb. Lindström. Af hr Elfåkers egna kompositioner komma vid detta tillfälle att utföras »En sång vid uppgången till templet» och »Air religieux» för violin och orgel. Sjelf kommer konsertgifvaren att spela orgelsaker af J.

S. Bach, Lefébvre-Wély och G. Ad. Thomas. Då hr Elfåker är bekant som framstående orgelspelare och biträdes af sådana förmågor som de ofvannämnda, kan man antaga att han vid sitt första offentliga uppträdande här som organist och tonsättare efter mångårigt vistande i Amerika kommer att se sin konsert mycket talrikt besökt. Kyrkokonserter äro här mera sällsynta nu än förr.

Bellmanskören förbereder konsert till söndagen den 21 november kl. half 8 e. m. å Musikaliska akademiens stora sal och biträdes dervid af fru Dagmar Möller samt hrr Oscar Lejdström och W. Klein.

Filharmoniska sällskapet sammanträdde den 19 oktober. Å den nyligen tillsatta förtroendekomiténs vägnar redogjorde ingenjör Th. Wawrinsky dervid för det resultat, hvartill den efter noggrant skärskådande af förhållandena kommit. Då sällskapets konsertverksamhet under de senaste fem åren lemnat ett ej obetydligt deficit och då ordföranden kammarherre Burén samt några andra ledamöter af styrelsen iklädt sig personligt ansvar för denna skuld, ansåg komitén, att under närvarande förhållanden styrelsen borde ha ett afgörande ord i den så viktiga dirigentfrågan. Denna synpunkt hade äfven gillats af den nyligen omvalde dirigenten, hr Hedenblad, och han hade förklarat sig villig att återlemnna sitt anförtrödda uppdrag, sedan komitén genom hänvändning till kammarherre Burén och en annan ledamot af styrelsen förmått dessa två att iklåda sig risken för möjligen uppkommande brist genom sällskapets verksamhet under ingående musikåret, mot vilkor att styrelsen nu finge af sällskapet sig öfverlåtet att utse dirigent. Hr Hedenblads afsägelseskraft upplästes. Vid företaget styrelseval omvaldes till ordförande kammarherre Burén, som ansåg sig nu för sällskapets framtids skull nödgad att kvarstanna. Till vice ordförande utsågs artisten Sven Scholander, till öfriga styrelsemedlemmar omvaldes ingenjör Erik N. Jonsson (kassaförvaltare), notarien E. Fahlstedt (sekreterare) och fru Emilie d'Ailly samt nyvaldes fru Ezaline Boheman; till suppleanter nyvaldes ingenjör P. Waller och fru Alma Santesson.

Den nya styrelsen sammanträdde derefter, och utsåg till sällskapets dirigent för innevarande musikår hr Vilhelm Stenhammar.

Sällskapet ämnar under innevarande musikår gifva tre abonnementskonserter. Vid den andra i ordningen af dessa konserter utföres Joh. Seb. Bachs präktiga »Johannes-passion», hittills icke hörd i Sverige. Vårkonserten skall fyllas af körsånger a capella för blandade röster, en konstgren, som säll-

skapet å nyo på allvar tänker odla. Programmet till första konserten, hvilken skall ega rum inom fem veckor, är sammansatt af V. Stenhammars allmänt lofordade Invigningskantat till årets Stockholmsutställning, J. Brahms' här hittills okända Rhapsodie ur Göthes »Harzreise» (för altsolo, manskör och orkester) ur R. Wagners »Flygande holländaren» samt orkesterstycken och solosång.

Abonnement å 10 kr. å nämnda tre konserter kan tecknas i Abr. Lundquists hofmusikhandel, Malmorgsgatan 8, och vid sällskapets repetitioner måndagsaftnar i Musikaliska akademien. Abonnent eger tillträde till sällskapets öfningar och generalrepetitioner samt de mer än förut omvexlande och talrika musikföredrag, som man ämnar anordna vid repetitionerna.

Fru Mathilda Linden började den 23 oktober ett gästspel i Göteborg som Carmen. Salongen var fullsatt och bifallet entusiastiskt.

Fru Ellen Gulbranson har nu lemnat Kristiania och reser till München, der hon är engagerad att uppträda i »Nibelungen-Ring». Derifrån beger sängerskan sig till Wiesbaden för att deltaga i en stor Wagnerkonsert derstädes under ledning af den bekante kapellmästare Mottl.

Senare reser fru Gulbranson till London för att underhandla om ett henne erbjudet, särdeles fördelaktigt engagement i Amerika.

Aulinska kvartetten gaf den 22 okt. konsert i Upsala gillesal, som var fylld med en intresserad och tacksam publik. Programmet upptog Beethovens stråkkvartett, op. 18, nr 6, Sjögren: violinsonat, hvars utförande af hrr Tor Aulin och Vilh. Stenhammar framkallade »bedöfvande bifall», Saint-Saëns' B durkvartett, »Fylgia» (ord af Fröding) och »Aftonstämning», båda af Stenhammar, samt »Fola Blakken», alla sjungna af fru Dagmar Möller, som för sitt fint pointerade föredrag rönt förtjent bifall.

Hr Ragnar Grevillius gaf i midten af oktober konsert i Strengnäs och vann med sånger af Wennerberg, Sjögren, Kjerulf och Josephson samt recitativ och aria ur »Tannhäuser» mycket bifall.

Folkkonserterna i Arbetareinstitutets lokal började den 19 september och fortsättas hvarje söndag kl. half 8 e. m. Inträdesavgift 25 öre. De hittills gifna konserterna ha, som vanligt, gifvits för fulltalig publik, och prestationerna vunnit mycket bifall. Medverkande vid konserterna ha varit fru Johnn, fröknar M. Ohlson, A. Hallgren, Munthe, Skärlén, hrr H. Alfvén, direktör O. Sandberg m. fl.

Litografen J. F. Lindblom, sedan flere år tillbaka känd som skicklig notlitograf, länge den på samma gång förnämste och ende i sitt fack här i hufvudstaden, rekommenderar sig med en annons i dagens nummer såsom fortfarande betjänande utgifvare af musikalier med sitt arbete.

Elkan & Schildknechts musikhandel, etablerad i september 1859 och som hittills ständigt haft lokal i huset nr 17 Fredgatan, hvilket nu är under rifning, har i dessa dagar flyttats till Linderothska huset, Drottninggatan 28, der Bergegrenska bokhandeln under många år förut varit logerad. Den ansedda musikhandeln har nu erhållit en särdeles rymlig, vacker och välbelägen lokal.

Af Abr. Lundquists hofmusikhandel har en filial öppnats vid Stureplan, den första egentliga musikhandel på Östermalm.

Fru Anna Lang-Wolseley, den framstående violinartisten, till börden svenska men nu bosatt i England, har besökt hemlandet och gästade hufvudstaden samt haft företräde hos konungen. Fru Wolseley skulle ha uppträdt på en konsert å k. operan, och program till denna var redan tillkännagifvet, då konserten och hennes uppträdande här inställdes, efter all sannolikhet genom hennes faders, härads höfding Langs, nyss timade fränfalle. Anna Lang är, som bekant, sedan några år gift med den framstående barytonsångaren mr Edwyn Wolseley, en kusin till generalen lord Wolseley, »commandor in chief» (högste befälhavare) för engelska armén.

Paris. Fröken Achté, som gjorde en så lycklig debut som Margareta i »Faust» och fått engagement vid Stora operan i Paris, kommer der att få sin nästa rol i »Romeo och Julia».

På Bouffes-Parisien-teatern har en ny operett »Les petits femmes» med musik af Audran gått af stapeln, utan någon framgång.

Violinisten Henri Marteau ämnar i slutet af november anträda en amerikansk konsertturné. Dessförinnan låter han höra sig på Colones konserter här och skall bland annat spela en ny, särskildt för honom skriven konsert af Theod. Dubois.

Wien. En på scenisk effekt anlagd engelsk operett af Sidney Jones, benämnd »Die Geisha», har vid första uppförandet på Carl-teatern den 16 oktober haft lika stor framgång här som förut i Berlin och anses blifva en verklig kassapjes.

Leipzig. Allra första uppförandet af en ny treaktsopera »Die Grille», text af Erich Speth, musik af Johannes Döbber (kapellmästare i Coburg), egde rum här den 22 okt. på Nya teatern. Operan, som är melodiös, närmande sig Nesslerers »Trumpetaren från Säckingen», men med icke synnerligen originel musik, blef väl emottagen af publiken.

Gustaf Hägg

emottager elever i piano- och orgel-spelning, harmonilära samt kontrapunkt.

Adress: Uplandsgatan 30.

Anna E. Moberg

Från Kongl. Musik-Konservatorium utexam. lärare och organist.

Meddelar undervisning i piano- och orgelspelning samt harmonilära.

Anmälning alla dagar kl. 12—2.

Karlavägen 42, n. b.

Rikstelefon 34 21.

OBS. Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris (endast kontant) af expeditionen.

Kurs i **plastik** samt undervisning i **sång** efter den italienska sångmetoden i förening med **instuderande af roller**, med särskildt afseende fäst vid frasering och diktion, meddelas af

Signe Hebbe

Sturegatan 24, Stockholm.

Herrar Musici och Tonsättare,

hvilka önska till tryck befordra sina opus, kunna få dem väl och billigt utförda i litografiskt nottryck af gammal, van notlitograf.

J. F. Lindblom,

Stockholm, Saltmätaregatan 5, Norr.

I Musik- och Bokhandeln:

Populär Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny, lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

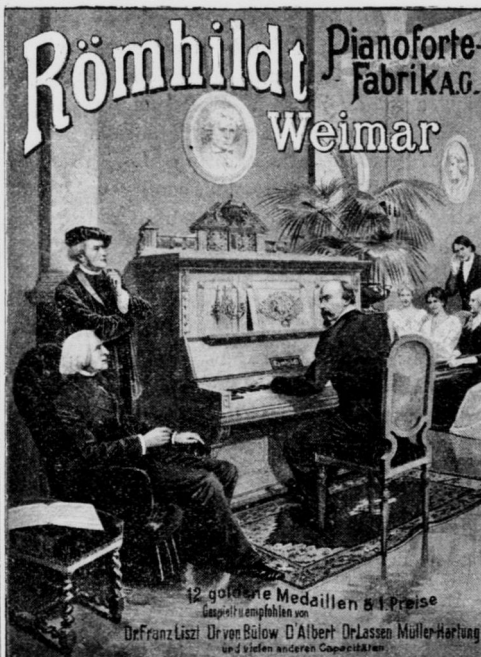
Prof. H. von Bocklet.

Häft. 3 kr., i pappband 3: 50, cloth-band 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. En ytterligare förtjänst hos det verkligen vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det verkligen är.»

(Gotlands Allehanda.)

Elkan & Schildknechts Musikhandel
28 Drottninggatan 28.

Rekommendations-intyg från alla verdens länder. — Illustrerad priskurant gratis. — Solida kommissionärer sökas.

Oscar Lejdström,

Sånglärare.

Mäster-Samuelsgatan 35.

Musikalbum X

Pris 1 krona

fins till salu å Expeditionen, Kungstensgatan 56, 3 tr., samt i bok- och musikhandeln.

Innehåll: för piano: **G. Hägg: Vals-Arabesk**, **Karl Valentin: Om Våren**, **A. M. Myrberg: Berceuse**, **H. Goetz: Andantino** ur Sonatine op. 8, **G. F. Lange: Melankoli**; sång med piano: **Gösta Geijer: Harpolekarens sång** ur »Vapensmeden» af V. Rydberg för baryton (e—c).

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Kungstensgatan 56, 3 tr.

Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m.

Frans J. Huss.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu å **2 kronor** hos **P. Herzog**, Malmiskilnadsgatan 54.

Obs.! Svensk Musiktidning nr 15 innehåller ett vackert porträtt af

Sigrid Arnoldson.

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG

Etablerad 1843.

Kongl. Hofleverantör.

Tjuguen
första

pris, in- och
utrikes.

Flyglar

Pianos

Beqväma
afbetalnings-
vilkor.

Talrika vitsord

från framstående musici och konstnärer, bl. a. från **Alfred Reisenauer, Professor Franz Neruda, Alfred Grünfeld, Moritz Rosenthal, Prof. Franz Mannstädt, Dir. Aug. Körling, Mad. Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Tora Hwass** samt Kongl. Musikaliska Akademien och Göteborgs mera framstående musici och musiklärarinnor.

Skandinaviska Orgelfabrikens Kammarorglar,

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten **enhälligt** vitsordade för att vara de **bästa** i Norden tillverkade.

Prisbelönte i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.

Skandinaviska Orgelfabriken.
Kontor och utställning i Stockholm:
Mästersamuelsgatan 24.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och Orgelharmोनier af de bästa svenska och utländska fabriker i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs.! Hufvuddepot för **Blüthners** verdensberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolger** utmärkta Pianinos.

Innehåll: Isidor Dannström (med porträtt). — En sommardag med Mendelssohn. — Musikpressen. — Litteratur. — Musikbref från Gefle. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Annonser.